

Притисак који су спољни центри моћи вршили на све неолибералне владе Србије могао би да кулминира управо ових дана и да продаја „Телекома“ за Александра Вучића постане - неизбежна. И то без обзира на цену! Упркос томе што је то предузеће било најпрофитабилнија српска компанија у првој деценији новог века и врло важан извор државних прихода.

Упркос томе што је било „критик“ социјале преко ниских цена фиксне телефоније и разних донација.

Продају је први пут покушао 2010. тадашњи премијер Мирко Цветковић, али цена није била адекватна. Актуелна Влада се - споразумом са ММФ - обавезала да ће Телеком приватизовати до краја ове године, а у финишу тог процеса су испливале многе контроверзе о којима разговарамо са професором Млађеном Ковачевићем, редовним чланом Академије економских наука.

Прва од њих је: зашто Влада води ирационалну, а пре свега противзакониту и противуставну ствар и зашто је закључила споразум са ММФ којим се обавезује на такав корак (па још и са временском клаузулом!)?

- Србија је у дужничком ропству, наркомански зависна од прилива страног капитала, а данашња влада је веровала да ће споразумом са ММФ бити омогућен висок доток нових кредита, а индиректно и тзв. страних директних инвестиција. Премијер је истицао и да је неолиберализам најбоља опција и да су предлози стручњака ММФ без икакве дилеме, врло корисни, па је разумљиво да је олако прихваћена обавеза о продаји „златне коке“, „Телекома“.

Али, премијер Вучић, председник Николић, гувернерка Табаковић током 2010. године били су жестоки противници продаје „Телекома“, њихова тадашња странка је чак тужила тадашњу владу, а неки од њих поручивали да ће, у случају продаје, предузети неке, могло би се рећи, и терористичке акције. Потврдило се оно што је Ћинђић рекао: „Коме је до морала - нема шта да тражи у политици“. И што је трагикомично, премијер критичаре продаје „Телекома“ квалификује као незналице несвесне да је време самоуправљања давно прошло. Као што је Цветковић говорио да Србија није комунистичка земља, па да држава води економију...

• Међутим, у развијеним земљама, државе итекако воде предузећа?

Да, велики број развијених земаља и земља у транзицији има врло успешне државне компаније. У Норвешкој, која има доходак по становнику од преко 97.000 долара, успешно послује преко 20 компанија са потпуним или већинским државним власништвом. Државне компаније су најчешће у тзв.стратешким секторима као што су енергетика, рударство, па и телекомуникације. Као илустрацију наведимо: од 50 највећих нафтних компанија у свету - 20 су у стопостотном власништву државе, а седам у већинском државном власништву.

Моћна, вероватно најуспешнија енергетска компанија у Источној Европи чешка фира ЧЕЗ је већински државна. Најмоћнија фирма у Чилеу (из обојене металургије), „Коделко“ је и за време режима Пиночеа и до данашњег дана остала у потпуном власништву државе и највише допринела изласку земље из тешке дужничке кризе (1973. до 1989.) у коју је упала у време сурове примене идеологије неолиберализма

У Немачкој је двадесетак успешних банака у већинском државном власништву.

Даље: у Швајцарској, Норвешкој, Шведској, Финској, Белгији, Француској, Словенији, као и у Јапану, Русији и Кини - држава је доминантан или већински акционар у најважнијим телекомуникационим компанијама. У немачком „Телекому“ држава има око 30% власништва, али и доминантну улогу у пословању, јер милиони ситних акционара немају готово никакву моћ и улогу у управљању. Норвешки „Теленор“ је у 100% власништву државних пензионих фондова (они су купили српски „Мобтел“).

У Кини у свим битним секторима доминирају државна предузећа, а она деценијама остварује фасцинантну просечну годишњу стопу раста БДП од чак 8-10%.

Економисти, екстремни неолиберали, а *la* проф. Даница Поповић, истицали су да је државно предузеће НИС - док је било у државном власништву остваривало губитке, а после приватизације постало јако најпрофитабилно. Међутим, она није била обавештена да је купац руско предузеће „Гаспромнефт“ у већинском власништву руске државе. Дакле, и ова два примера показују да и на подручју Србије, чак и у условима тешке економске кризе, страна предузећа у потпуном, или већинском државном власништву могу успешно пословати, па се поставља питање - зашто то не би и у будућности могао и „Телеком“ са садашњом власничком структуром.

• Неки званичници, а и неки академски економисти истичу да је „Телеком“ све мање конкурентан, нарочито технолошки, и да га зато треба продати. Да ли је то тачно? И колико је опасно тако кудити робу коју продајете и којој би требало да „дижете цену“?

Како опада куповна моћ становништва, тако пада и профит предузећа. И поред тога, „Телеком“ је у 2014. остварио нето добит од чак 15,3 милијарди динара, инвестирао је преко 13 милијарди динара, отплаћује кредит у годишњем износу од око 200 милиона евра којим је откупио 20% учешћа грчког *OTE*-а. Уз то, „Телеком“ је постао власник 65% капитала „Телекома“ Републике Српске, 83% мобилног оператера

Mtal

у Црној Гори, 100%

FiberNet d.o.o

. (у Подгорици) 100%

TELUS

-а у Београду, 100%

TS:NET

у Амстердаму и 51%

HD-WIN d.o.o

. Додајмо да је „Телеком“ крајем 2014.г. купио 55,78% акција Дунав банке (за 9,5 милиона евра, што ће му омогућити профитабилно мобилно плаћање.

Због свега наведеног, а посебно због наведених инвестиција, „Телеком“ Србије је на тзв.Дунавском бизнис форуму проглашен за највећег регионалног инвеститора.

Уз све то, „Телеком“ годишње уплати у буџет Србије бар 5,5-6 милијарди динара, али и донира многе активности које би морала да ради држава преко буџета.

За разлику од Вучића који тврди да критичари продаје „Телекома“ и избора приватизационог саветника - фирме „Lazard“ снижавају његову цену, ја тврдим да приче њега и министара Сертића и Вујовића, неких чланова Фискалног савета и сл. о наводном паду конкурентности „Телекома“ и његовом технолошком заостајању доприносе паду његове цене и прети опасност да се та компанија, под притиском ММФ прода по багателној цени, што би био недопустив скандал и тешка неодговорност према садашњим и будућим генерацијама.

• Шта је добра цена за „Телеком“?

Премијер би вероватно прихватио 1,5 милијарди евра. Али, ако се има у виду да се продаје 78% „Телекома“, што званичници прећуткују и да данас вредност евра у односу на швајцарски франак и амерички долар мања за бар 30% у односу на 2010.год, следи закључак да би Србија од продаје тих 78% „Телеком“ у суштини добила мање него што је нудио аустријски „Телеком“ пре 5 година (990 милиона), а тадашња влада је ту понуду оценила као незадовољавајућу. Могуће је да ће Вучић прихватити и понуду од 1,2 до 1,3 милијарди.

Посебно је проблематична продаја инвестиционим фондовима, које је британски премијер Браун, у начелу, пре десетак година, назвао „лешинарским“.

Ако Влада мора да обави продају по тој врло ниској цени, верујем да би било најбоље да се „Телеком“ прода једној од компанија које се успешно баве том делатношћу, као што су руска или кинеска телекомуникациона компанија. У том случају то не би била приватизација већ продаја државне компаније државној компанији из неке друге земље. Неолиберали би рекли да ће у том случају „Телеком“ Србија пропасти, а та прича нема никакве основе. Напротив, врло позитивно искуство продаје НИС-а вероватно би се и овде поновило и сигуран сам да продаја неком од „лешинарских“ фондова била најгора опција. Међутим, ако Влада одлучи да прода „Телеком“ неком од тих фондова, у том случају биће потпуно јасно да Влада и њен премијер раде по диктату ММФ и да Србија *de facto* има статус вазалне државе, па чак и колоније.

Академски кругови апелују да се „Телеком“ не сме продати ни по коју цену. Да ли и Ви имате исто мишљење?

Академија инжењерских наука на чијем је челу бивши ректор, а сада декан Електротехничког факултета проф. др Бранко Ковачевић, пре шест месеци је заузела такав став, као и Друштво за електронику, телекомуникације, рачуноводство, аутоматику и нуклеарну технику, па и низ других институција, као и 200 врхунских стручњака од којих су тридесетак академици а 129 доктора наука. Потписали смо отворено писмо у коме износимо своје противљење.

• Највиша цена се очекује од инвестиционих фондова, на које сте упозорили да су најопаснији купац. Какве економске и социјалне последице ће имати продаја њима, а какве продаја другом профилу понуђача?

Евентуална продаја страним фирмама из исте области, поготову ако би биле из Русије, Кине или неке земље где је социјалдемократска власт имали би мањи обим негативних ефеката него ако би купац био неки проблематичан инвестициони фонд као што је „Аполо“, поготову што тај фонд има споразум о стратешком партнерству са приватизационим саветником „Lazard“.

Продајом „Телекома“ Србија убрзано стиже до статуса колоније Запада

Пише: Млађен Ковачевић
четвртак, 03 децембар 2015 11:17

Ако би купац био са Запада, негативне економске и социјалне последице би биле вишеструке. Прво, број запослених би се знатно смањио.

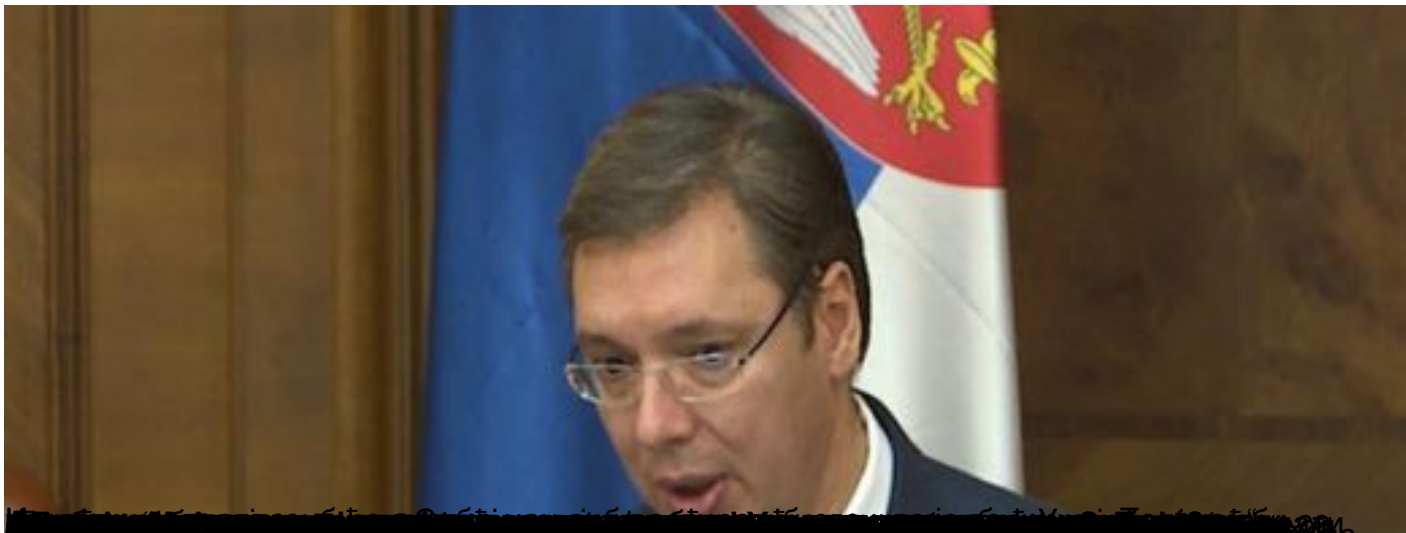
Илустрација: након куповине словачког „Телекома“ од стране немачког „Телекома“ број запослених смањен за чак 8.000, а у Хрватској за 5.700. Слично је било и у Мађарској, Македонији итд. Последица: број корисника по једном запосленом је у свим тим земљама знатно већи него у централни „Дојче Телекома“ у Немачкој. Пре неколико година је објављено да је у „Дојче Телекому“ број корисника по једном запосленом 289, у Хрватској 463, у Македонији 800, у Мађарској чак 806. С друге стране, у земљама које нису продале своје телекомуникационе фирме број корисника по једном запосленом је био знатно мањи, у Шведској 347, Словенији 356, Француској 377, а Белгији 390.

Дакле, отпуштање радника након продаје страним фирмама домаћих телекомуникационих фирми је последица похлепе за што већим профитом.

У циљу максимизирања профита, евентуални купци из западних земаља тржишне привреде ће знатно подићи цене својих услуга - у Србији, Црној Гори и Републици Српској.

Продајом „Телекома“ Србија убрзано стиже до статуса колоније Запада

Пише: Млађен Ковачевић
четвртак, 03 децембар 2015 11:17

Продајом „Телекома“ Србија убрзано стиже до статуса колоније Запада

Пише: Млађен Ковачевић
четвртак, 03 децембар 2015 11:17

